

FOR MEDLEMMER - medlemsforside

Etiske Retningslinjer for Praktiserende Akupunktører.

Formål

De etiske retningslinjer skal tjene til at styrke god akupunktørpraksis og fremme et tillidsfuldt samarbejde mellem akupunktører, patienter, kolleger og det omgivende samfund.

Forpligtelser over for patienterne

Omsorgspligt

1. Udøverne anvender udelukkende sterile engangsnåle.
2. Udøverne skal udøve deres gerning omhyggeligt og samvittighedsfuldt og udvise faglig omhu og respekt for patienternes individuelle behov og integritet.
3. Udøverne har en forpligtelse over for patienterne til at opretholde høje standarder for omsorg, kompetence og opførsel.
4. Forholdet mellem udøveren og dennes patient er som det mellem en professionel og en kunde, der er berettiget i at have fuld tillid til, at udøveren er professionel. Denne har pligt til ikke på nogen måde at misbruge denne tillid.
5. En patient, der rådfører sig med en udøver, kan rettelig forvente, at denne:
  - a) sætter omsorgen højest
  - b) lytter omhyggeligt og respekterer fortroligheden
  - c) forklarer sig så tydeligt som muligt og sikrer sig, at det er forstået
  - d) omhyggeligt informerer dem om en eventuel foreslået behandling og formålet med den
  - e) respekterer den enkeltes autonomi og opmuntrer til frit at vælge
  - f) sikrer sig, at de ved hvor og hvordan udøveren kan kontaktes.
6. Under behandlingen skal udøveren:
  - a) grundigt bedømme enhver tilstand gennem en passende undersøgelse og research
  - b) anerkende, at der er grænser for hans eller hendes kompetence og arbejde inden for disse rammer
  - c) viderebringe relevante oplysninger til andre inden for sundhedsplejen, der tager sig af patienten, hvor det er passende og med patientens samtykke
  - d) konsultere andre og henvise til undersøgelser og behandling andetsteds, når det er nødvendigt, herunder anbefale patienten at søge læge, hvor dette anses for indiceret
  - e) føre en omhyggelig journal omkring sagen
  - f) gennemgå patientens behandling og forløb med aftalte intervaller og bedømme, om der er behov for yderligere akupunkturbehandlinger
  - g) omgående opfordre patienten til at søge andre former for behandling, hvis akupunktur og kinesisk medicin ikke længere synes at være den mest passende behandling for patientens problemer

- h) handle prompte og passende, såfremt man bliver opmærksom på en fejl, man selv har begået, og sikre, at den faglige organisation eller det relevante udvalg informeres så hurtigt som muligt med henblik på vejledning og eventuel videre handlinger eller kommentarer
- i) prompte gribe til handling, hvis en patient beklager sig over et led i den faglige praksis, og dokumentere klagen og eventuelle efterfølgende handlinger.

Priser

7. Når en patient konsulterer en udøver, betyder det, at der indgås et kontraktforhold. Patienten betaler normalt et gebyr. Selv hvis patienten ikke betaler et gebyr, eller hvis der ikke opstår et specifikt kontraktforhold (som i for eksempel et nødstilfælde), er udøveren dog stadig forpligtet til at opretholde den behandlingskvalitet, der forventes af en, der udøver akupunktur eller kinesisk medicin.

8. I klinikken forefindes synligt prisskilt med klinikens prisliste for behandling.

Journal

9. Udøveren skal sørge for at føre en nøjagtig, omfattende, letforståelig, opdateret og dateret journal, der indeholder:

- a) patientens personlige oplysninger (navn, adresse, telefonnummer og fødselsdato)
- b) de klager og symptomer, som patienten beretter om
- c) sygehistorie og slægtshistorie (deriblandt den praktiserende læges oplysninger)
- d) kliniske undersøgelser og kinesisk diagnose
- e) eventuel ydet behandling samt oplysninger om sagsforløbet, deriblandt evaluering af det planlagte behandlingsforløb
- f) eventuelle oplysninger og råd fra den praktiserende læge, især ved henvisning til anden behandling inden for sundhedssektoren
- g) beslutninger, der er truffet sammen med patienten
- h) optegnelser af patientens eller pårørendes samtykke til behandling samt til at kontakte deres praktiserende læge eller andet relevant sundhedspersonale.

10. Udøveren er forpligtet ved lov til at føre journalen ajour og opbevare den i det antal år, som er meddelt af Datatilsynet ved den lovpligtige registrering hos Datatilsynet. Det anbefales at udøveren indhenter skriftligt samtykke hertil af patienten.

11. Patientens journal og optegnelser er udøverens ejendom, og denne skal bevare den. Såfremt patienten kræver indsigt, skal udøveren følge praksis jf. lov om aktindsigt.

12. Kravet om at bevare den oprindelige journal gælder især, hvis praksis købes eller sælges; selv med patientens samtykke må udøveren kun videregive kopier af journalen, ikke den originale journal. Udøveren skal endvidere sikre sig, at patienten holdes fuldt informeret og får tilbudt et passende valg til videre behandling og om, hvordan og hvor deres journal opbevares.

13. Udøveren må ikke bruge den viden, der er opnået fra patienten eller dennes journal i andre sammenhænge til personlig eller fagmæssig gevinst.

14. Patientens journal skal altid opbevares under sikre og fortrolige forhold. Lovkravene skal overholdes, deriblandt overholdelse af alle forskrifter om håndtering af elektronisk data (jf. Datatilsynets bestemmelser).

15. Journalerne skal destrueres i overensstemmelse med åremålsgodkendelsen hos Datatilsynet. Såfremt der ikke er lovgivet omkring destruktionsmetoder, er makulering og afbrænding de mest passende metoder. Udøveren skal endvidere sørge for, at journalen opbevares og videregives sikkert i tilfælde af, at udøveren dør eller kommer alvorligt til skade.

16. Såfremt journalen er skrevet på et andet sprog end det officielle i det land, hvori der praktiseres, er det udøverens ansvar at sørge for en komplet oversættelse, hvis denne opfordres dertil af foreningens etiske

råd eller et lignende udvalg på foranledning af en klage, eller hvis journalen forlanges i officiel anledning eller på anmodning fra patienten.

Delegering af det faglige ansvar

17. Udøveren skal sikre sig, at praksis forvaltes forsvarligt, såfremt det faglige ansvar videregives til en anden akupunktør eller udøver af kinesisk medicin eller en anden terapiform. Den delegerende udøver skal sikre sig, at den nye udøver er tilstrækkeligt kvalificeret og er medlem af en anerkendt brancheorganisation. Den delegerende udøver skal endvidere sikre sig, at eventuelle tjenester, som andre udøvere tilbyder patienten, praktiseres med patientens samtykke.

Fravær fra praksis

18. Såfremt udøveren er væk fra sin praksis, er det dennes ansvar at sikre sig, at patienterne får at vide, hvor de kan søge den fornødne behandling i mellemtiden, eller der skal sørges for en passende vikar. Såfremt udøveren ikke længere praktiserer, skal denne informere patienterne om, at han eller hun træder tilbage og sikre sig, at patienterne kender til andre udøvere i området samt om, hvor deres originale journal opbevares.

Efteruddannelse

19. Udøveren skal løbende vedligeholde og opdatere sin faglige viden og teknik ved for eksempel at deltage i relevante seminarer eller videregående kurser, eller ved at deltage i en anerkendt videregående faglig uddannelse. Udøveren skal således opfylde kravet om 48 timers efteruddannelse for hver 3 år samt opdatering af Førstehjælp hver 3. år.

Etiske grænser i patientforhold

Upassende forhold

20. Udøveren må ikke indgå i et seksuelt forhold med en patient. Man skal endvidere være bevidst om farerne ved at inklude sig på et følelsesmæssigt forhold til en patient. Såfremt en udøver bliver klar over, at han eller hun er ved at indgå i et følelsesmæssigt eller seksuelt forhold med en patient, skal han eller hun afbryde forholdet og anbefale patienten en anden passende behandler.

21. Såfremt en patient viser tegn på at være ved at indgå i et upassende forhold med udøveren, bør denne modvirke det og om nødvendigt afslutte det faglige forhold. Udøveren kan, hvis det skønnes nødvendigt, indberette sådanne sager til det etiske udvalg eller til et lignende udvalg eller søge råd fra en kollega, mens patientens anonymitet sikres.

22. Udøveren skal sikre sig, at han eller hun altid opfører sig professionelt, når han eller hun omgås patienter, så man undgår misforståelser og fejlfortolkninger. Ikke-fysisk opførsel, tegn, unødvendig fysisk kontakt og verbale hentydninger kan let ses som misbrug eller chikane.

23. Udøveren skal give patienten mulighed for at klæde uforstyrret om, såfremt dette kræves til behandlingen. Udøveren skal endvidere sørge for at tilbyde patienten en passende og ren tildækning.

24. Udøveren kan nogle gange komme ud for at skulle behandle familie eller venner. Det sker der ikke noget ved, såfremt der opretholdes en klar grænse mellem det sociale og det faglige forhold.

25. Udøveren skal sikre sig, at tidligere, aktuelle eller forventede forhold af en hvilken som helst art ikke forstyrrer de faglige forpligtelser, og han eller hun skal undgå at opføre sig på en måde, der kan opfattes sådan.

Juridiske forpligtelser

Lovgivning

26. Udøveren skal overholde gældende lovgivning.

Patientens samtykke

27. Udøveren skal omhyggeligt forklare de fremgangsmåder og behandlinger, han eller hun har til hensigt at gøre brug af og skal anerkende, at patienten har ret til at vælge om man vil acceptere eller afvise behandlingen. Det kan opfattes som et overgreb at undersøge eller endog klargøre en behandling uden patientens samtykke eller at fortsætte behandlingen af en patient, der trækker sit samtykke tilbage midt i behandlingen.

28. Samtykke kan opnås ved en myndig person, og den skal gives frivilligt og med behørig oplysning. Selv om man engang opfattede samtykke som implicit ved at patienten dukker op og lægger sig på briksen, betragter man nu eksplicit samtykke som essentielt. Udøveren skal søge eksplicit samtykke, gerne skriftligt, og sikre sig, at patienten forstår den foreslåede behandling. Dette er især afgørende, hvis behandlingen omfatter kroppens mere følsomme områder.

Det anbefales, at udøveren dokumenterer alle relevante oplysninger i journalen.

29. Udøveren skal dokumentere eventuelle senere forklaringer og samtykke, der indhentes, hvis behandlingen fortsætter ud over det oprindeligt planlagte forløb, hvis behandlingen fortsætter ud over en aftalt evalueringsdato, eller hvis behandlingen omfatter betydelige ændringer i punktområder, teknikker eller tid.

30. Udøveren må ikke uddelegere ansvaret for at indhente samtykke til en receptionist eller til en ukvalificeret assistent. Oplyst samtykke kræver, at udøveren (eller en kvalificeret kollega) forklarer fremgangsmåden, besvarer spørgsmål og sørger for, at patienten forstår, hvad han eller hun får forklaret.

Samtykke fra mindreårige

31. Udøveren skal søge samtykke fra en forælder eller værge, hvis patienten er mindreårig ifølge loven i det pågældende land. Udøveren må ikke tilbyde behandling, såfremt dette samtykke ikke foreligger.

32. Udøveren skal også være bevidst om, at hvis et barn, der defineres som mindreårig ifølge loven i det pågældende land, nægter at modtage behandling, kan det have juridisk kraft og tilsidesætte samtykket fra en juridisk autoriseret voksen. Såfremt udøveren nærer tvivl, kan denne søge juridisk bistand hos det etiske udvalg eller et lignende udvalg, før behandlingen udføres.

33. Når udøveren behandler et barn, der defineres som mindreårig ifølge loven i det pågældende land, anbefaler PA, at der er en forælder eller en juridisk autoriseret værge til stede under såvel undersøgelse som behandling.

Tavshedspligt

34. Udøveren er forpligtet til at fortroligholde alle oplysninger, uanset deres karakter, om patienten. Oplysningerne må udelukkende videregives med patientens samtykke. Dette gælder også eventuelle meninger, som udøveren kan have om patienten. Denne forpligtelse gælder også efter patientens død og gælder alle ansatte i praksis.

35. Patientens deltagelse i behandlingen skal holdes fortrolig. Udøveren må ikke diskutere detaljer om patientens sag med sin partner eller familie, medmindre patienten udtrykkeligt har givet tilladelse dertil.

Brud på tavshedspligten

36. Det kan være nødvendigt at videregive oplysninger uden samtykke i offentlighedens interesse, hvis udøverens forpligtelse over for samfundet tilsidesætter forpligtelsen over for patienten. Det kan være tilfældet, hvis patienten udsætter sig selv eller andre for fare, hvis der for eksempel er fare for en voldelig eller kriminel handling, eller hvis en sygdom, der skal anmeldes, ikke bliver anmeldt, eller hvis patienten er selvmordstruet. Udøveren rådes under alle omstændigheder til at konsultere foreningen eller det etiske

råd eller at søge juridisk rådgivning, før der tages en beslutning om at videregive fortrolige oplysninger uden patientens samtykke.

37. En domstol kan beordre udøveren til at videregive oplysninger om en patient. I sådan et tilfælde bør der kun videregives oplysninger, der er væsentlige for rettergangen. Hvis udøveren bliver bedt om dette, bør denne søge råd hos det etiske råd eller et lignende udvalg om, hvordan man skal forholde sig.

Sagsanlæg

38. Indgives der politianmeldelse mod en udøver i forbindelse med dennes behandlervirksomhed, er udøveren pligtig til at meddele dette til PA. PA kan bistå udøveren med juridisk assistance.

Forretningsmæssige forpligtelser

Generelt

39. Udøveren skal leve op til almindelig god forretningsmoral.

Standarder for reklame

40. Al form for reklame skal være lovlig, ordentlig, ærlig og sand og skal overholde den gældende lovgivning på området, jf. L 351, lov om markedsføring af sundhedsydelser.

Annoncer må indeholde oplysninger om evner, der ikke har med akupunktur at gøre og andet, der har udøverens interesse, men de må ikke give udtryk for overlegenhed eller nedgøre kolleger eller andre fagfolk.

41. Reklamen må ikke vildlede eller bedrage. Den må ikke være sensationel eller fremsætte urealistiske, selvrosende eller overdrevne påstande. Hverken dens indhold eller den måde, den distribueres på, må lægge pres på mulige kunder. Reklamen må ikke skabe uberettigede forventninger omkring behandlingens længde eller karakter eller dens sandsynlighed for at hjælpe på de angivne sygdomme. Det er strengt forbudt at hævde at kunne kurere sygdomme i modsætning til symptomer.

Indrykning og omdeling af reklamer

42. Udøveren skal sikre sig, at reklamerne fremtræder i et passende miljø, der ikke stiller faget i et dårligt lys, og at de omdeles på en professionel måde. (Vær ved husstandsomdeling opmærksom på kommunens Robinsolisten).

Finansielle og forretningsmæssige aktiviteter

43. Udøveren skal trække en tydelig grænse mellem deres udøvelse af akupunktur og kinesisk medicin og eventuelle forretningsmæssige aktiviteter, de måtte være involveret i. Der må ikke kunne opstå mistanke om, at forretningerne påvirker holdningen over for patienter og deres omsorg.

44. Det betragtes som meget umoralsk at fremme et produkt over for patienterne uden nogen anden grund end for profittens skyld. Hvis udøveren sælger eller anbefaler et produkt eller en tjeneste til en patient, skal man sikre sig, at det er til gavn for patienten, og at man er kvalificeret til at tilbyde et sådant produkt eller råd. Det skal tydeligt fremgå, at en eventuel økonomisk interesse, udøveren har i at gøre dette, ikke har indflydelse på plejen eller behandlingen.

45. Før et sådant produkt sælges eller anbefales, skal udøveren gøre det klart for patienten, at han eller hun har en økonomisk interesse i produktet. Udøveren skal sikre sig, at patienten kan skelne mellem ordinerings af et produkt og markedsføring af det. Har udøveren produkter (uanset omfangets størrelse) på sin klinik, som skal indtages oralt, så skal udøveren registreres hos Fødevarestyrelsen. (Registrering kan ske via dette link: <http://www.virk.dk/myndigheder/FVST/Kosttilskud> – anmeldelse)

46. Udøveren må ikke opmuntre patienterne til at give, låne eller testamentere penge eller gaver, der direkte eller indirekte kommer dem til gavn. Udøveren må desuden ikke presse patienterne eller deres familier til at donere til andre mennesker eller organisationer.

Forpligtelser i praksis med flere discipliner

Medlemskab af andre fagorganisationer

47. Såfremt udøveren er medlem af andre brancheorganisationer, hvis etiske standarder adskiller sig fra nærværende standarder, skal de være klar over, at det ikke tilsidesætter dette regelsæt for så vidt angår fagmæssig opførsel.

Praktisering af andre terapiformer

48. Hvis der praktiseres andre former for terapi, skal udøveren have undergået de relevante kurser og være kvalificeret hertil. Hvis der benyttes andre terapiformer uden den rette uddannelse, betragtes det som en overtrædelse af nærværende regelsæt.

Brug af andre teknikker, supplementer eller udstyr i tillæg til akupunktoren og den kinesiske behandling.

49. Hvis der benyttes teknikker, supplementer eller udstyr, der ikke ligger inden for den almene praksis ved akupunktur og kinesisk medicin, skal udøveren informere patienten om det. Udøveren opfordres på det kraftigste til at sikre sig, at han eller hun har den relevante uddannelse og er behørigt forsikret til at benytte teknikken, supplementet eller udstyret og til at dokumentere patientens samtykke til den foreslåede behandling.

Brug af dokortitlen

50. Udøverens brug af titlen doktor, professor m.v., enten når der reklameres for praksis, når der refereres til personen selv, eller når man tillader andre at omtale sig som doktor i forbindelse med praktisering af akupunktur og kinesisk medicin, bør ikke ske på en sådan måde, at det antydes, at udøveren har opnået doktorgraden i medicin.

51. Ærestitler, doktorgrader i andre discipliner og ph.d.-grad som akupunktør er ikke et acceptabelt grundlag for at benytte titlen doktor, når man tiltales som akupunktør og udøver af kinesisk medicin.

Behandling af dyr

52. Udøveren må ikke yde nogen form for behandling på et dyr uden den fornødne uddannelse i veterinærakupunktur og kinesisk medicin, ligesom udøveren skal være enten dyrlæge eller superviseret af en dyrlæge.

Forhold til kollegerne

Forhold til andre terapeuter

53. I dette afsnit refererer 'terapeut' til alle, der arbejder inden for sundhedsplejen, deriblandt akupunktører og udøvere af kinesisk medicin, der ikke er medlem af en ETCMA-organisation.

54. Udøveren må ikke forsøge at overtale andre terapeuters patienter til at søge behandling hos ham eller hende.

55. Hvis udøveren behandler en anden terapeuts patient på grund af ferie, sygdom eller af andre årsager, skal man opmuntre patienten til at vende tilbage til den oprindelige terapeut, så snart den pågældende

terapeut atter står til rådighed. Udøveren må ikke forsøge at opfordre patienten, enten direkte eller ved efterladenhed, til at fortsætte behandlingen hos ham eller hende.

56. Under alle omstændigheder er patientens ønsker det vigtigste. Såfremt en patient vælger at gå fra en udøver til en anden terapeut, er det mest høfligt, og i patientens interesse, at udøveren og den anden terapeut kommunikerer omkring overførslen, så de relevante oplysninger om patienten kan fremsendes med patientens samtykke.

Forhold til læger i sundhedssystemet

57. Det er god praksis at opretholde kontakt med læger i sundhedssystemet omkring de patienter, man deler.

Udøveren bør anerkende henvisninger fra læger og bør desuden betragte det som god praksis at informere og kommunikere med en patients praktiserende læge, med patientens samtykke, når patienten er kommet uden henvisning fra lægen.

Kritik af andre terapeuter

58. Udøverne skal etisk og kollegialt behandle deres kolleger, som vedkommende selv ønsker at blive behandlet.

59. Udøveren kan nogle gange støde på kritik af andre terapeuters kompetence eller professionalisme, der fremsættes af patienter eller kolleger. Såfremt udøveren er vidne til en sådan kritik af andre terapeuter, uanset om de er medlemmer af en ETCMA-organisation, bør man altid udøve diskretion og saglighed og bør være meget forsigtig med at give udtryk for sin egen mening. Dette gælder også, hvis man selv har kritik af andre, enten inden for sit eget område eller inden for en anden sundhedsdisciplin.

60. Det forventes, at udøveren handler med integritet, diskretion og respekt for andres meninger. Udøveren er i sin ret til at fremsætte egne meninger om god klinisk praksis i publikationer, ved seminarer etc. Udøveren skal dog ikke kritisere andre sundhedsdiscipliner eller fagfolk, enten direkte eller indirekte, ud over de rammer, der gælder i de debatter, som udøveren bidrager til.

Håndtering af bekymringer over andre terapeuters opførsel

61. Såfremt der er bevis for, eller såfremt en udøver hører fra pålidelig kilde, at en anden terapeuts opførsel, helbred eller faglige kompetence udgør en risiko for patienterne, er udøveren forpligtet til at handle for at beskytte patienterne. Om nødvendigt må udøveren rette henvendelse til den pågældende terapeut eller til den pågældendes faglige organisation. Endvidere kan enhver indhente vejledning eller indbringe en sag for Etisk Råd.

62. Udøveren skal indhente patientens samtykke, før han eller hun videregiver oplysninger, der er givet i fortrolighed. Kun i ekstreme tilfælde, såsom når det skønnes, at hensynet til samfundet må gå først, kan en mangel på et sådant samtykke accepteres.

Ansvar som udøver og lærer

Offentlige udtalelser og forelæsninger

63. Når en udøver udtaler sig i egenskab af akupunktør, tilstræbes saglighed og nøjagtighed på en sådan måde, at misforståelser eller skade for erhvervet og akupunktøren undgås.

64. Det er fuldt ud acceptabelt, at man forelæser for medicinske eller paramedicinske grupper eller til almenheden for at skabe bedre forståelse for den professionelle akupunktør og for de tjenester, der tilbydes. En sådan forelæsning bør dog kun være for at oplyse og bør ikke markedsføres som eller opmuntres til at blive opfattet som uddannelse i akupunktur.

65. Man må ikke udtale sig på vegne af foreningen, med mindre dette er aftalt i forvejen.

Assistenter og iagttagere

66. Det er tilladt for udøveren at have akupunktørstuderende, potentielle studerende eller andre individer til stede i praksis som observatører. En iagttager må kun være til stede med patientens samtykke. Udøveren skal være forsigtig med ikke at fremtvinge en situation, hvor patienten føler, at han eller hun er under pres for at tillade iagttagerens tilstedeværelse.

Forskning

67. Såfremt udøveren deltager i forskning, der omfatter patienter, skal man søge om godkendelse hos det relevante etiske forskningsudvalg. Udøveren skal ligeledes indhente samtykke fra patienter, der er med i forskningen. Udøveren skal frem for alt sikre sig, at patientbehandlingen ikke forringes for forskningens skyld.

68 Udøveren skal endvidere sikre sig, at tavshedspligten respekteres, når der deles eller publiceres forskningsresultater. Såfremt forskningens resultater ikke kan samles på en sådan måde, at den enkelte patients identitet holdes fortrolig, skal et eventuelt samtykke, der indhentes hos patienten, baseres på komplette oplysninger om distribution, publikation og ophavsret for resultaterne. Såfremt en patient nægter at give sit samtykke til at videreformidle forskningsresultaterne, skal dette valg respekteres.

69. Behandling forudsættes at finde sted i selvstændigt klinikrum, hvortil der er direkte adgang. Behandlingen forudsættes at finde sted under trygge og ordnede forhold, således at der i klinikken sikres bedst mulige hygiejnemæssige forhold i alle måder, herunder skal der være adgang til toilet og håndvask.

Således vedtaget på Praktiserende Akupunktørers generalforsamling den 4. marts 2000.

Dirigent Svend Senius

Således vedtaget og ændret den 3. marts 2001

Dirigent: Svend Senius

Således vedtaget og ændret den 13. marts 2004

Dirigent: Tom Bramminge Christensen

Således vedtaget og ændret den 13. november 2004

Dirigent: Hans Erik Foldberg

Således vedtaget og ændret den 12. marts 2005

Dirigent: Anne-Marie Mærkedahl

Således vedtaget og ændret den 17. marts 2007

Dirigent: Anne-Marie Mærkedahl

Således vedtaget og ændret den 20. marts 2010

Dirigent: Anne-Marie Mærkedahl.